Бэҕэһээ биһиги Ийэ дойдубут тэбэр сүрэҕэр—улуу Москва куоракка колхозтаахтар Бүтүн Союзтааҕы үһүс съезтэрэ аһылынна. Съезд үс күн үлэлиэҕэ. Кини колхоз сага биримиэринэй Устаабын дьүүллэһиэҕэ.

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҢА

СССП ӨЛӨӨННӨӨҔҮ РАЙКОМУН уонна ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Оленекского райкома КПСС и Оленекского районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 13 сыла № 95 (1277) | 1969 сыл сэтиннньи 26 күнэ СЭРЭДЭ | Сыаната 1 харчы

Колхозтаахтар Бүтүн Союзтааҕы үһүс съезтэригэр анаан „Советскай худуоһунньук“ издательство таһаарбыт В. Брискин плаката.

ССТА фотохроникатан.

ҮЛЭ ЛЕНИНСКЭЙ ВАХТАТЫГАР

Ийэ дойдуга—элбэх эти!

Совхоз рабочайдара, сулууспалаахтара уонна инженернэй-техническэй үлэһиттэрэ пятилетка төрдүс сылын ситиһиилээхтик түмүктүүр иһин сыралаахтык үлэлииллэр.

Ордук табаһыттарбыт Ийэ дойдуларыгар үгүс, хаачыстыбалаах эти туттарар иһин көхтөөхтүк ылыстылар. Ол курдук совхоз ылыммыт социалистическайдыы эбэһээтэлистибэтин быһыытынан быйыл государствоҕа 5100 центнер эти туттарыахтаах. Дьыл 10 ыйдарын түмүгүнэн (табаһыттар лимит быһыытынан сиэбит эгтэрин киллэрэн туран) 1714 центнер үчүгэй хаачыстыбалаах эти туттарылынна. Билигин 3376 центнер уойуулаах эти государствоҕа туттаран, ааһан иһэр сыллааҕы эти государствоҕа туттарыы былаанын толорор эппиэттээх сорук турар.

Онуоха дьыл ыарахаттары үөскэттэ. Күһүнүгэр эрдэ халыҥ хаар түһэн баран ол килэччи тоҥон таба хаһан аһыырыгар улахан күчүмэҕэйдэри үөскэттэ, таба уойуохтааҕар ырда. Онон бу күннэргэ эти государствоҕа туттарар табабытын салгыы уотар иһин эбии аһылыгы: тууһу, комбикормаҥы, карбамиды биэрэргэ түргэн, быһаарылаах дьаһаллары ылардыт эрэйиллэр. Үөрү көрүүнү-хараайыны өссө туһсарар, өлөрүллэр таба үөрүн көп лабыкталаах, күөх сиибиктэлээх сирдэринэн үүрэн аһатыы соруга турар.

Таба государствоҕа туттарыллар гына уойаатын 4400 итэҕэһэ суох табаны бэрт кылгас болдьох иһигэр өлөрөрбүт наада. Онуоха табаттан ылыллар ойоҕос бородууксуйа: таба хаана, иһэ, буотарага бүүс-бүтүннүүтэ клеткалаах кыыл аһылыгар бэриллэрин курдук суоттанан үлэлиирбит ирдэнэр.

Бу күннэргэ ыстаадаларга совхоз специалистара тахсыталаатылар. Кинилэр Уудьаҕа 2023, Күөнэлэкээннэ 1100, оттон Дьэлиндэҕэ 900 табаны көрөн-истэн өлөртөрүөхтэрэ.

Ити эппиэттээх государственнай соругу толорор бутун сэргэ иитиигэ хаалар үөрбүтүн эмиэ өссө кичэйэн көрөрбүт-харайарбыт наада. Атыннык эттэххэ кэлэр сылларбытын учуоттаан кэскиллээхтик үлэлиэхтээхпит. Онуоха бастатан быйылгы юбилейдаах сылга биир да табаны эчи туппакка сыл таһаарарбыт, сааскы төрөтүүгэ үөр сөптөөх уойуулаах тиийэрин хааччыйар соругунан үлэни-хамнаһы тэнитэрбит наада этэ.

Совхоз дирекцията, парткома уонна рабочкома быйыл сайын төһө да ыарахаттар баар буола сылдьыбыттарын иһин, ааспыт сыллар климатическай охсууларыттан биһиги табаһыттарбыт таҕыстылар диэн сыаналыыллар.

Бачча сыралаах үлэнэн ситиспит кыайыларбыт бу хаалбыт аҕыйах хонуктарга охсуулаахтык үлэлээн, В.И. Ленин төрөөбүтэ 100 сылын көрсө улуу бырааһынньыкка бары советскай хаһаайыстыбалар курдук сэмэй бэлэхтэрдээх тиийэргэ эбээһинэстииллэр. Таба иитиитин салгыы сайыннарыы биһигиттэн бэйэбититтэн улахан тутулуктааҕын умнумуоҕуҥ!

Л. ПОСЕЛЬСКАЙ,
совхоз директора.

Булт сонуннара

Харыйалаах отделениетын рабочайа Николаев И. И. ыраах Моркуоку учаастагар экспедицияҕа үлэлээн баран эргиллэн кэллэ. Кини айаннаан иһэн суолугар көрсүбүт булчуттарын туһунан маннык кэпсиир: „Харыйалаах кадровай булчута Иннокентий Солдатов мин көрсөр кэммэр 12, оттон кини аргыстара Алексей Иванов, Иннокентий Петров 6-лыы книстээх эгилэр“, диэн. Булт суола-иниһэ Эргэ Солоҕоонтон бэгтэх суоҕун, оттон Солоҕоон анараа өттүгэр Моркуокуга булт, ордук киис дэлэйин туһунан айан киһитэ сэһэргиир.

Табаһыттарга атыы-эргиэн

Харыйалаах отделениетын продавеца Христофоров Н. II. ыстаадаларга атыы эргиэн таһааран таҕыста. Кини төннүүтүгэр Николай Андреев ыстаадатыттан 100-тэн тахса табаны миэстэгиэр тутан баран үүрэн киллэрэн дэриэбинэҕэ баар ыстаадынай пуунна сүллэрэн хаачыйар былааннаах. Мантан өрө өрүөҕэ, оттон ыйпоҕа кыра да буоллар ыстыылыаҕа.

Биһиги корр.

РСФСР Верховнай Советын ыҥырар туһунан

РСФСР Верховнай Советын Президиума сэттис ыҥырыылаах РСФСР Верховнай Советын алтыс сессиятын 1969 сыл ахсынньы 23 күнүгэр Москваҕа ыҥырарга быһаарда.

ИНФОРМАЦИОННАЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Ааспыт субуотаҕа культура оройуоннааҕа дьиэгигэр информационнай конференция буолла. Онно тэрилтэ салайааччылара бэйэлэрин коллективтара бу дьыл уон ыйдааҕы эбэһээтэлистибэлэрин хайдах толорон иһэллэрин туһунан нэһилиэнньэҕэ иһитиннэрдилэр. Райсовет исполкомун председателин солбуйааччы П.Н. Михайлов оройуоннга уон ый түмүгүнэн үлэ-хамнас хаамыытын, аэропорт начальнигын эбээһинэһин толороччу Цыплев В.Н. аэропорт, оттон оройуоннааҕы сибээс узелын начальнига Кулагин С.И. сибээс узелыгар 10 ыйдааҕы былаан туолуутун тустарынан кэпсээтилэр.

Мустубут дьон тэрилтэ салайааччыларыттан үгүс интэриэһиргиир боппуруостарын ыйыттылар уонна ити тэрилтэлэр үлэлэригэр баар итэҕэстэргэ, көтүтүүлэргэ этиилэри оҥортоотулар. Кэпсэппит табаарыстар ордук аэропорт үлэтин итэҕэһин ыйдылар. Баччаанна диэри эт таһыллан атыылана илигин, оройуон иһигэр көтөр самолеттар графиГы чуолкайдык тутуспаттарын, пассажирдар таһаҕастарын уурар сир суоҕун итиэннэ оройуон араас тэрилтэлэригэр кэлэр табаардарга аэропорт үлэһиттэрин өттүттэн ситэ болҕомто ууруллубатын критикэлээтилэр.

Оройуоннааҕы сибээс узелын үлэтигэр баар итэҕэһинэн, ордук кэнники кэмнэ радио куһаҕанныгын үлэлиирин, кэлэр почта, суруктар, хаһыаттар, суруналлар, онтон да атыттар ардыгар кэмигэр тиэрдиллибэтэрин тустарынан эттилэр.

Информационнай конференцияны нэһилиэнньэ кэрэхсээтэ.

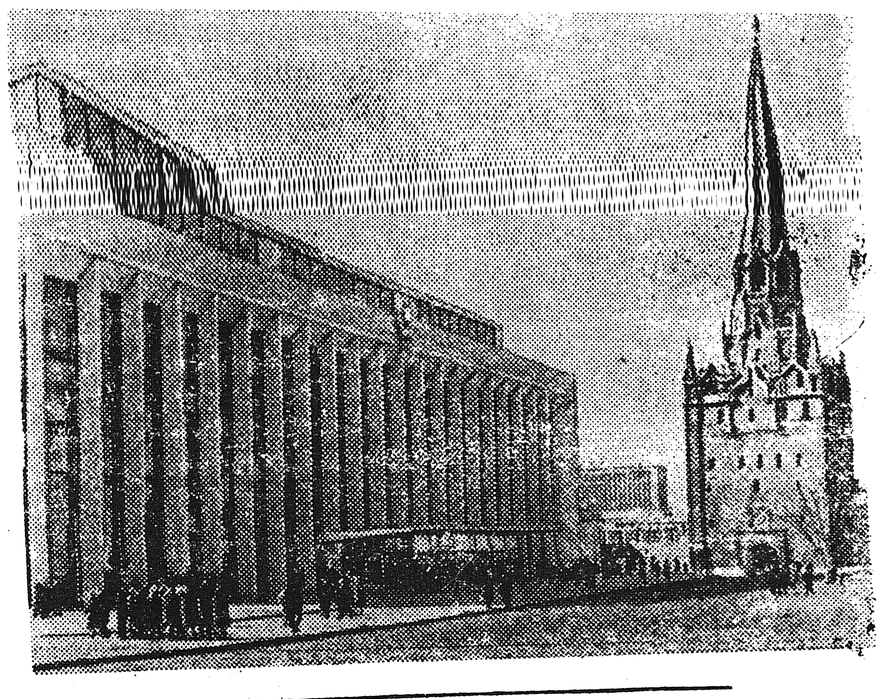

Москва. Съезтэр Кремлээҕи дыбарыастара. Бэҕэһээ бу дыбарыаска колхозтаахтар Бүтүн Союзтааҕы үһүс съезтэрэ аһылынна. Съездкэ барыта үс аҥаар тыһыынча киһи кыттар. Ол иһиттэн Саха сириттэн үс киһи: А.Г. Мигалкина, Р.А. Филиппов уонна А.Я. Овчинникова.

ТУРУТУРДУШ КОЛХОЗТААХ - БАЛЬЫПАЙ АЙМАХ!

Политическай информацияны хайдах тэрийэбитий

Партийнай олох

Билиҥҥи бириэмэҕэ политическай иитэр үлэ биир көрүҥүнэн политическай информация буолар. Политическай информацияны аҥардас үлэлиир тэрилтэнэн эрэ буолбакка, нэһилиэнньэ олорор сиринэн (дьиэлэринэн) тэрийиэххэ сөп.

Биһиги партийнай тэрилтэбитигэр политинформацияны райсовет отделларын сэбиэдиссэйдэрэ уонна атын да бэлэмнээх табыарыстар бары оҥороллор, политинформатордарынан үлэлииллэр.

Бастаан политинформациялар тэриллиилэригэр коллективтар сорох чилиэннэрэ улаханнык сэргээбэт курдук тутталлара, кэнники политинформация суолтатын өйдөөн политинформация хаһан ыытыларын ыйыталаһар, сураһар буолбуттара—бу политическай информация туһалаах, наадалаах туоһулуур.

Партийнай тэрилтэ ыыппыт политинформациялара аан бастаан аан дойду коммунистическай уонна рабочай партияларын Сүбэ мунньахтарын аһыллыытыгар уонна кини историческай документуоннарын билиһиннэриигэ анаммыттара, онтон кэнники политинформациялар аан дойдуга буола турар быһыылар майгылар тустарынан, сорох саҥа киирбит үлэ балаһыанньаларыгар уонна ороҕуон кварталлаах, сыл аҥардаах түмүктэригэр ананан ыытыллыбыттара.

Коммунистар Саввинов А.Т., Михайлов П.Н., Саввинова А.С., Игнатьев Н.В., Шестаков Е.А., Сергеев Д.П. политинформациялары куруутун ыыталлар.

Оттон сибээс ороҕуоннаах (начальник Кулагин С.И.), ороҕуоннаах балыыһаҕа (кылаабынай врач Саввинов Д.Л.), оҕо садыгар (сэбиэдиссэй Петрова А.) политинформацияҕа улахан суолтаны биэрбэттэр. Ол түмүгэр бу тэрилтэлэргэ политинформация тэриллибэт, оттон кылаабынай врач Саввинов Д.Л. үлэ чааһын иннинэ пятиминутканы эрэ ыытыынан мунурданар.

Сибээс ороҕуоннаах узелын начальника Кулагин С.И. бэйэтин коллективын иһигэр атын политинформатордар информацияны оҥоро кэллэхтэринэ коллектив чилиэннэрин түмэ тардарын ыарырҕатар түбэлтэлэрдээх. Ити кэннитэн Кулагин С.И. информацияны бэйэтэ тэрийэн ыытарын ирдииргэ ыарахан.

Биһиги партийнай тэрилтэбит политинформациялары ыытарыгар билигин даҕаны элбэх итэҕэстэр бааллар.

Бастаан, политинформация темаларын чопчу былааннаан ыыппаппыт. Ол курдук биирдии политинформаторга туһаннаах тема эрдэттэн бэриллибэт.

Иккиһинэн, коллектив чилиэннэрэ үлэлиир сирдэринэн политинформатордары сыһыартаан агитквартира тэриллибэтэ.

Үсүһүнэн, тэрилтэ салайааччыларыттан барыларыттан системалаахтык политинформациялары тэрийэллэрин олохтообутубут.

Кэлэр өттүгэр ити көтүтүүлэрбитин төһө кыалларынан ситэрэн политическай информацияны тиһигин быспакка ыытыахпыт.

М. СЕРГЕЕВ,
райсовет иһинээҕи маҥнайгы сүһүөх партийнай тэрилтэ секретара.

Бүгүн Монголия Народнай Республиката төрүттэммитэ 45 сыла туолла

Улан-Батор туспар уонна киэркэйэр. Куорат олорор кварталларыгар үгүс маҕаһыыннар, олоҕудьаһаҕы хааччыйар предприятиелар, оскуолалар уонна балыыһалар бааллар.

САЛЛААТ. СУРУЙААЧЧЫ

Суруйааччы Т. Сметанин төрөөбүтэ 50 сыла туолуутугар

„...Баҕар мин өлүүм, ол эрээри төрөөбүт Өлүөнэ эбэм биэрэгэр үөрүүм кыһыл төлөнүнэн кытара умайдаҕына, миигин дьоллооҕунан ааҕаарыҥ!“ диэн суруйбута Тимофей Сметанин. Бу сүрэхтэн тахсыбыт тыллар кини олоҕун бүтүннүүтүн кэрэһилииллэр. Кини бэйэтин суруйар талаанын, буойун уонна журналист эрчимин төрөөбүт норуота дьоллоох буоларын иһин анаабыта.

Тимофей Сметанин 1919 сыллаахха Кэбээйи ороҕуонугар үөрэҕэ суох дьаданы кэргэннэ төрөөбүтэ. Сэттэ кылааһы бүтэрээт Якутскайдааҕы кооперативнай техникумҥа киирэр. Ону бүтэрэн баран Кэбээйитээҕи райпотребсоюзка үлэлээбитэ. 1942 сыллаахха Кыһыл Армияҕа сулуспалыыр. Курскай аттыгар, Соҕуруулуурҕаа, иккис Прибалтийскай фроннарга кыргыспыта. 1944 сыллаахха ыараханнык бааһыран дойдутугар кэлэн педагогическай институкка үөрэнэр, онтон Орджоникидзе ороҕуонугар „Советтар Знамялара“ хаһыакка үлэлиир.

Кыргыһыы хонуутугар сылдьан суруйааччы үгүс бэртээхэй айымныылары суруйталаабыта. „Саллаат сүрэҕэ“ диэн хоһооннорун хомуурунньугар уонна „Егор Чээрин“ диэн оҕолорго сэһэнигэр фронтовик-суруйааччы талаана аан бастаан саҕыллыбыта. Кини суруйталаабыт „Быраһаайдаһыы“, „Өстөөххө—өлүү“, „Хаанаах хара баттах“, „Саллаат ахтылҕана“, „Өлүөнэ долгуннара“ онтон да атыттара сэрии кэминээҕи биһиги национальнай литературабыт бастыҥ айымныыларынан буолаллар.

Тимофей Сметанин дэгиттэр талааннаах суруйааччы этэ. Оҕолорго анаан кини курдук үчүгэйдик, итэҕэтэрдик суруйар автор суоҕа. „Куоска олоҥхото“, „Күөрэгэй“, „Анюта“, „Мэхээлэчээн булчут кэпсээннэрэ“ киэҥник биһирэммит кинигэлэрдээх. Бу кинигэлэр сахалыы оҕо литературатын чөмчүүгүнэн буолаллар. Суруйааччы аҥа да хоһооннору, поэмалары, кэпсээннэри, сценаларыттан түспэтэҕэ сүүрбэттэн тахса сыл буолла.

Тимофей Сметанин баарасуоҕа 27 эрэ сылы олорбута. Ол эрээри элбэх, кэрэ айымныылары хааллардыта.

Суруйааччы 1947 сыллаахха атырдьах ыйын 4 күнүгэр Покровскайга өлбүтэ. Бэҕэһээ сэтинньи ыйы 25 күнүгэр Тимофей Сметанин төрөөбүтэ 50 сылын туолла.

Софрон ДАНИЛОВ,
суруйааччы.

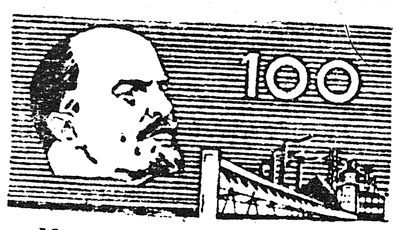

Соруктар эбээһинэстииллэр

Харыйалаах отделениетын коммунистара „Юбилейнай сыл 9 ыйын түмүгүнэн социалистическай эбээһээтэлистибэ хайдах туолуутун туһунан“ бэйэлэрин аһаҕас мунньахтарыгар отделение управляющайа таб. Семенов С.Н. дакылаатын истэн дьүүллэстилэр. Кэпсэтиигэ кыттыбыт табаарыстар баар ситиһиилэргэ уонна итэҕэстэргэ киэҥник тохтоотулар.

Отделение кыылы иитэр фермэгин старшай зверовода Михаил Семенов кыылы иитиигэ баар итэҕэстэргэ тохтоон туран, фермэ тутуутун түргэтэтэр, кыыллары аһылык толору састаабынан хааччыйар наадалааҕын ыйар. Кыылы сүлүүгэ, таҥастааһыҥҥа туох наадалааҕын билиҥнитэн ситэрэргэ этэр.

Ыстаада бригэдьиирэ коммунист Степанов С.И. бэйэтин кэпсэтиитин табаны иитии боппуруостарыгар аныыр. Кини таба уойуутун ситиһэр наадаттан уотууга араарыллыбыт үөрүэбин аһатыыны тэрийэргэ этии киллэрэр.

Бригэдьиир коммунист Матвеев Х.И. таба иитиитигэр специалистары өр үлэлэппэккэ эрэ сотору-сотору уларытыы, ууратыы салҕанан барарын, ол омсолооҕун критикэҕэ тардар. Инникигин специалистары үһуннук үлэлэтии соругун туруорар. Кини быйыл дьыл күчүмэҕэйинэн таба уойуута суоҕун, онон государствоҕа туттарар табалары ахсыннаах ортотугар диэри уотууга туруоран баран кылгас болдьоххо туттарыыны тэрийиэххэ диэн этии киллэрэр. Итини таһынан кини таба иитиитигэр, учуотугар баар көтүмэхтик сыһыаннаһыылары критикэлиир.

Николаев Н.И. отделение хаһаайыстыбаннай үлэлэриттэн сүөһү аһылыгын бэлэмнээһинтэн ураты атын үлэлэргэ социалистическай эбээһээтэлистибэ туолан иһэрин биллэрэр. Эти туттарыы сыл аҥарыгар толоруллубутун үрдүнэн билигин кыһыҥҥы туттарыыга улахан күчүмэҕэйдэр үөскээгилэр. Государствоҕа туттарыллар эт былаанын толорорго эбии дьаһаллары ылар наадатын бэлиэтиир. Кини кыыл иитиититтэн ылыллар тирин хаачыстыбатын тупсарыыга специалистар улахан оруоллаахтарын, ол үрдүнэн М. Семенов, С. Типянов биллэр-көстөр үлэни биліҥнэ диэри ыыппакка олороллорун критикэлиир. Отделение салалтатын иннигэр бултаммыт түүлээҕи кэмигэр хомуйан соруогар туттарар соруктар туралларын этэр.

Маны таһынан кэпсэппит табаарыстар Козлов И.В., Соломонов П.Ф., Христофоров И.А. бэйэлэрин этиилэригэр отделение иннигэр турар инники соруктарга киэҥник тохтоотулар, таба иитиитигэр уонна килиэккэлээх кыылы иитиигэ баар күчүмэҕэйдэртэн тахсар туһугар саҥа эбии дьаһаллар ылыллаллара наадалааҕын ыйдылар.

Отделение коммунистара улуу сирдьит В.И. Ленин юбилейын көрсө ылыммыт социалистическай эбээһээтэлистибэлэрин мунутуур көрдөрүүлэринэн толорон тиийэргэ туһаайыллыбыт уураах ылынан туһааннаах учаастактарыгар тарҕастылар.

Х. ВАСИЛЬЕВ.

БАЛЫЫҺА ТЫМНЫЫ. ЭМП СУОХ

Былырыын Харыйалаах бөһүөлэгэр медпуҥҥа анаан киэҥ-куоҥ, сырдык дьиэ тутуллан бэриллибитэ. Нэһилиэк олохтоохторун улаханнык үөрдүбүтэ. Ол эрээри балыыһа ити үөрүүгэ толору эппиэттиирдии үлэлээбэтэ хомолтолоох. Балыыһа дьиэтэ ааспыт дьылга тымныыта биллибитэ. Ити үрдүнэн үчүгэй өрөмүөн ыытыллыбата. Быйыл да тымныы, ыарыһах балыыһаҕа сытан эмтэнэр усулуобуйата суох.

Балыыһа чуолкайдаммыт үлэлиир чааһа уопсай билиигэ ыйамматах буолан ыалдьааччылар кураанахха кэлиилэрэ-барыылара үгүс. Бу эмиэ бэрээдэктэнэри эрэйэр боппуруос.

Балыыһаҕа эмтэнэ кэлбит ыалдьааччы маҥнайгы көмөнү тутатына ылбат түбэлтэлэ эмиэ баар. Ол биһиги балыыһабытыгар элбэх тыын наадалаах эмтэр суохтарыттан таһаарыллар. Медиктэр балыыһаҕа эмп суоҕуттан „аптекаттан ыл“ диэн рецепти суруйан биэрэллэр. Сорох ыалдьааччы тутатына ылан эмтэнэр кыаҕа суох буолан, ыарыыта олохсуйан хаалар кутталга тиийэр. Оттон аптекаҕа кэллэххэ даҕаны наадалаах эмтэриҥ суох буолааччылар.

Биһиги медпуммут үлэтин билиҥҥи ирдэбилгэ эппиэттиир гына уларыта тардарга туһааннаах тэрилтэлэр ороһоллоругар баҕарабыт.

С. ИВАНОВ, Харыйалаах.

РЕДАКЦИЯ АДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефона—51

Редактор Г. М. СЕМЕНОВ.

Өлөөн ороҕуонунааҕы типография

Тахсар ахсаана 467

Сакааһын №-рэ 95